

جەمال تاھىر؛ لىۋەشاۋەدى خەباتى

شار و زىندان و شاخ

مامۇستا جەمال تاھىر، سەرکردىيەكى شەھىدى ناۋدارى كوردستانە، بەلام ھېشتا پېم وايە، زانىيارىيەكى كەم لەسەر خەبات و بېياكى و خۇراگرىي ئەم شەھىدە بلاۋبۆتەۋە، كە پېمان وايە، نەك سەبارەت بە شەھىد جەمال تاھىر، بەلكو بۇ ھەممۇ شەھىدان، بەتايىبەتى ئەم شەھىدانەى لەناو رووداۋە چارەنوسسازەكاندا، رۇلى كارىگەريان گىراۋە، ھەقوايە سەرگوزشتەى ژيان و خەباتنامەى سىياسىيان بنوسرىتەۋە. ئەمەش، جگە لەۋەى كەلكىكى زۇرى بۇ نووسىنەۋەى وردەكارىيەكانى مېژوۋى نوئ دەبى، جگە لەمە، ۋەجەكانى گەلەكەشمان باشتر رۇلە خۇراگرەكانيان دەناسن و دەشرانن ئەم رۇلە خۇراگرانە، بۇ رۇژگارى سەخت چ كۆلەكەيەكى لە رماننەھاتوۋى شۇرش و كۆمەلەى رەنجدەران و يەكپىتى نىشتمانى بوون. ھەر لە رىگەى نووسىنەۋەى ورد ودرشتى خەباتى تىكۆشەرەنەۋە، دەشرانن رۇلە لەناو ھېزە سىياسىيەكاندا، چ ھېزىك ماكى كوردايەتى و رچەشكىنى دۇخى سامناكى رۇژانى ھەرەس بوو. ئەم سەرگەۋتەنەى لە چارەككى سەدەى بىستەمدا ھاتوۋنەتەدى و وا خەرىكە لە سەدەى بىست و يەكەمىشدا، گەلەكەمان لەخەم دەپەخسى، ھەممۇ ئەم سەرگەۋتەنە، لەپېشەۋەى زىندوۋەكان، لەسايەى سەرۋەرانى كوردستاندا ھاتوۋنەتەدى. كە بە ھەق شەھىد (جەمال تاھىر) يەكپىكە لەم سەرگەۋتە سەرۋەرە كۆلەندەرە بەئەمەكانەى خەلك و خاك، كە بېياك، ھەتا شەھىدبوون، گالتەى بە دوژمن و گالتەى بە تەنگۋچەلەمەكان دەگرد.

(1)

كەى ناسىم

رۇژگارى ھەرەس، تىكۆشەرەنى راستەقىنەى ئەم گەلە، لەناخى خۇياندا، نەك نەروخابوون، بەلكو چەند بەرامبەر رقى پىرۇژيان، بەرامبەر داگىرەران چۇشىدەخوارد و خۇيان بۇ دەورانىكى تىرى خەباتى سەخت، بىدەنگ بىدەنگ، ئامادەدەگرد. ئەۋىش لەناو شانە نەپنىەكانەۋە. شانە نەپنىەكان.. سى سى و چوار چوار و پىنج پىنج كەس بوون، بەلام ھەر شانەيەك، فېرگەيەكى پەرۋەردەى خەباتى شۇرپىرەنە و زاخاۋدانى ھەلۋىست و خۇنامادەگردنى قوربانىدان بوو. لەم رۇژە سەختانەدا، سەخت بوو بتوانى شانەيەك پىك بىنى. سەخت بوو لەدزى دوژمن و چاۋە جاسوسەكانى، چەند كەسكى مەمانەپىكراۋ بدۆزىتەۋە و بىانخەيتە ناۋ شانە نەپنىەكانەۋە. چۈنكە (شانە) يەكەمىن ھەنگاۋى ھەلمەت بوو؛ (شانە) يەكەمىن سەنگەرى خۇراگرى بوو؛ (شانە) يەكەمىن پەيمانبەستنى كوردستان يان نەمان بوو؛ (شانە) يەكەمىن برپارى دەستھەلگرتن لە كەسوكار و منال و ژن و خۇشى و خۇشەۋىستى ژيان بوو بەمانا گشتىيەكەى؛ (شانە) يەكەمىن گواستەۋەى قۇناغى ژيان بوو لە ژيانى ئاسايەۋە، بۇ ژيانى فېداكارى. شانە.. ديارنەبوو، بەلام كە دەچوۋىتە ناۋ شانەۋە، دونيات بەشىۋەيەكى تر، لە روانگەيەكى تر و لە جىھانپىنەكى پر لە ئەقلى ئەوساۋە، پر لەجوانى ئەوسا و پر لە ۋەفای ئەوسا بۇ كوردستان و رنجدەرانى دەبىنى.

هەموو كەسێك، نە كەسى شانە بوو، نە هەموو كەسێكیش دەیتوانی ببیتە خەلۆت نەشینى شۆرشگێرپىتى شانە نەپنیهكانى كۆمەلە و یهكپیتى و شۆرشى نوێ.

ئەوكاتە.. هەرەس بوو هەرەس، ئەوكاتە دوژمن چۆن سەراپای خاكى كوردستانى داگیر كردبو، ئاواش ترس و بىمى رۆچاندبوو نەخى تاكو كۆى كۆمەل.

ئەوكاتە.. قەتارەى (عائدون) هێشتا بۆ نیشتهجێكردنیان لە خوارووی عیراق نەبرابوووه؛ ئەوكاتە قۆناغى گەرمیى راگواستن و تەعریب و تەبعیس، بەبێ شۆرش و پێشمەرگە و بەبێ ناوچەى رزگار كراو، دەسەپینرا. بۆیە سەخت بوو خەلك رێكبخوێ. ئەوكاتە زمانى كوردى لە بیخ دەردەهینرا؛ ئەدەبى كوردى دەشیویندرا؛ روخسارى كوردستان دەشەمزیندرا؛ دیهاتی كوردەوارى دەروخیندرا؛ كورد تەفردەدرا؛ ئەوكاتە.. هەرەس بوو، كەس.. كەس بەتەمای خوێ و شەرەف و ناموس و مائ و منالى نەبوو.

ئەوێ لە كۆرپى خەباتدا مابوو، كۆنەئەدەرانى شانە نەپنیهكان بوو. شانە نەپنیهكانیش لەناو سەرسامى خەلك، بەشینهیى دەجولان. هەبوون لەناو خەلكدا خواخواى بەرپاگردنەوێ شۆرش بوون. هەشبوون وا ناومیدبوون خواخوايان بوو بە سیکۆتین كلاًوى زەلیلى بنووسین بەسەریاندا نەكا باى سیاسەت بیا!

(شانە)كان، هێشتا بەتەواوتى بە كوردستاندا بلاونەبووونەوه، هێشتا تۆكمە دانەرێژرابوون، هێشتا مابووین لەژێرەوه، لە ژێرەمینی خەباتەوه، ببنا ئێلەمۆى گەشانەوێ شۆرش. لەپەر، لە (1975/9/3) كە جارێ شەش مانگ بەسەر هەرەسا تێپەریبوو، سەرگردایەتى (كۆمەلەى رەنجەدان) بەهۆى هەلەیهكى بچوو كەوه، كەوتە بەر پەلاماردان. ئیدی مانگیكى نەخایاند، شیرازەى رێكخستنى كۆمەلە پسا. گرتن و راوهدونان دەستى پێكرد. ئەمەش واىكرد:

- سەرگردایەتى كۆمەلە هەولیدا خوێ بگەیهنیتە دەستەى دامەزێنەرى یهكپیتى لەدەرەوهى وڵات، مەخابن

بەپارەكە وردەكارى تیا بەكارنەهاتبوو، رێگەى گەشتنیش دەستەبەرنەكراوو. سەرەنجام كارسات قەوما. ئاكام گرتن و زیندانى كردنى هاوڕێیانى سەرگردایەتى و شەهیدكردنى خالەشیهاب و جەعفەر و ئەنوەرى لێكەوتەوه.

- پەيوەندیى شانە نەپنیهكانى ناو هەر شارێك و پەيوەندیى نیوان شارەكان پچرا. هەموو ئەو بەرنامانەى سەرگردایەتى كۆمەلە لەدواى خوێان دایانابوو، سەرى نەگرت. ئەمەش لێكدابەرانى نالەبارتر كرد و دەشتوانین بڵین، ناومیدی لەناو كۆمەلەشدا، هەتارادەیهك، خولقاند. بۆ نموونە:

- دواى پەلاماردانى كۆمەلە، ریزەكانى كۆمەلە ترازو و بەشیكى ئەلقە رۆشنیری و رێكخستنهكان پەيوەندیان پێكەوه نەما.

- دواى تەسلیمكردنەوهى سەرگردایەتى كۆمەلە لەلایەن ئێرانەوه بە عیراق، هەراسانى لەناو هەندێك لە كادران سەریهەلدا و ئەمجارە، هەبوو لە رێكخستن دوور دەكەوتەوه. هەشبوو تەسلیم بە رژییم بویەوه، هى واش هەبوو، بەشیوێهەك دەترسا، داواى دەكرد بەكۆمەل تەسلیم ببینەوه باشترە لەوهى رژییم خوێ بمانگرێ و عیدام یان بۆ هەمیشە زیندانمان بكا.

واتا: دواى پەلاماردانى كۆمەلە و گرتنى سەرگردایەتى كۆمەلە، لەناو ریزەكانى رێكخستندا كاردانەوهى نالەبارى هەبوو. رەنگە ئەمە بۆیە كەمین جار بى خوینەوارانى گەلەكەمان ئەم فسانە بخویننەوه. ئەگەر هەبێ وەلام بەداتەوه، یان ئەو كەسانەى تەسلیم بوونەوه، یان داواى تەسلیمبوونەوهیان دەكرد، وەلام بەدەنەوه، ئەوكاتە لەمبارەیهوه راستى دیکە هەیه باسى بكەین!

(2)

جەمال تاھىر، لەم رېپرەودا

لەناو ئەو دۇخە ترسناك و گرتن و ترس و راكە راكە و دلەپراوكىيەدا، بەشى زۆرى رېكخستنى كۆمەلە و پاشان ئەوانەى ھاتنە رىزى (ى.ن.ك) و شانە نەپنىيەكانيان كرددە بېشەى بەرەنگارى. چەقەين و بېپارى چىنەنەوھى شىرازەى رېكخستنىيان دا؛ بېپارى پەرەپىدانى تىكۆشان و خۆسازدان بۇ شۆرشى نوپىيان كرددە پىناوى خۆيان لەو ھاورپىيانەى بېچراپوون، شەھىد (جەمال تاھىر) يەككىيان بوو بەلام ھاورپىيەكى لە رېكخستن بېچراوى ئۆقرەلېپراو بۇ پەيوەندى پېوھكردى رىزەكان نەك ترساوھكان.

ھاوینى (1976) بەھەوئى خۆى، بەندەى دۆزىيەوھ. يەكترمان لە برايم پاشادا بىنى. كە يەكمان بىنى و كەوتىنە قسەو ھۆى داپرانەكەى باسكرد و بۆم باسكرد كە چۆن كۆمەلە بەرگەى پەلامارەكەى گرتووه و، چۆن چۆنىش (ى.ن.ك) دامەزراوھ و، بەرنامەى پەرەپىدانى رېكخستن چۆنە و چۆنىش خۆمان بۇ شۆرش نامادە دەكەين، ھەر دەتگوت: شەھىد جەمال لە بىباباندا ون بووھ و لە گيانەللاى مردندا فرىاي كەوتوم و ھەر دەنگوباسىك وەكو قوم قوم ئاو بكەيت بەگەرويا، ئاوا دەگەشايەوھ، دەكرایەوھ.

كە كەوتە قسە.. مامۇستا جەمال، مېژووى خۆى لە ھاتنەرىزى كۆمەلە، لەناو كۆمەلەدا چىكردووه؟ لەناو شۆرشى ئەيلولدا چى پىسپىردراوھ؟ لە پىنجوئىندا چەند چالاك بووھ؟ كىي رېكخستووه؟ چەند كەسى داپراوى تر ھەر ئىستا لە سلىمانى دەناسى؟ ھەموى بۇ باسكردم. پاشان، يەكەيەكە بردمى بۆلاشيان. ئەمە مامۇستا ھەمەئەمىن چاوشىن (شەھىد شەمالى قەراغ) لە مالى خۆيانا دىمان. دواى ئەمە، پېش سەفەرەكەى كاك ھەمەسابىر بۇ فەرەنسا (1976) ھەر لە مالى خۆياندا، چووینەلاى و پرسىيارى لىكردم كە بە زەمالە دەجمە فەرەنسا، بېمەوھ يان نەيەمەوھ. پىمان گوت: بىمىنەرۆھ. ھەندى ھاورپى تر ھەبوون خۆيمان راسپارد پەيوەندىيان پېوھبكاتەوھ.

لەساوھ، مامۇستا جەمال، بوو بە ھاورپى و برا و ئازىز. ھەفتەى چەند جارېك يەكمان دەبىنى، زۆرى نەخاياند، ھىلەكەى مامۇستا جەمال بوو بە يەككەى لە باشترىن ھىلەكانى رېكخستن. جگە لە رېكخستن، شەھىد بەگەرمى خەرىكى پەيوەندى پېوھكردى پىشمەرگە كۆنەكان و سازدانىان بوو بۇ شۆرش. پىم وايە يادوهرىم بەھەلەىنەبردوم كە دەلیم: دواى سى مانگ، ھىللى مامۇستا جەمال نەك ھەر لەناو سلىمانىدا، بەلكو لە شار و شوپنى ترىشدا، بوو بە يەككەى لە باشترىن و فراوانترىن ھىلەكانى رېكخستن. تەنانەت مەفرەزەيەكى پىشمەرگەى نەپنىشى دروست كرد.

(3)

تايبەتمەندىتى كەسايەتى

شەھىد جەمال

شەھىد جەمال، لەتافى لاوتىيە، جگەلەوئى تىكەلاوى كوردايەتى بووبوو، ھەمىشە پىشكەوتنخواز و ھەلگىرى بىروباوەرى چەپى رەنجدەرانىش بوو. لەسەر ئەم بىروباوە، بەردەوام لە مەملانیدا بوو. بەھوكمى ئەوئى خەباتى چەپ و چىنايەتى لەناو گەلانى وەكو كورددا، زەمىنەى چىنايەتى پتەوى نەبوو و نىيە، بۆيە، ھەلگىرانى ئەم بىروباوە بەردەوام دەبوو، ھەم لەرووى فەكرى و ھەم لەرووى كۆمەلەيەتى و سىياسىيە، لە مەملانیدا بن. ئەمەش، واى لە مامۆستا جەمال كوردبوو شەوورۆژ بەداتە دەم يەكتر و يەكبين تىكۆشى. ھەركاتىك.. لەمال، خوئىندنگە، چاچخانە، لەسەر شەقام و ناو كۆلان، ھەر ئان و كاتىك شەھىد جەمال بىنرايە، سەرقالى راپەراندنى ئەركەكانى بوو. گىرفانى، زەرفى دەستى، مالى، بگىرە مالى كەسوكارىشى، ھەموو ساتىك پىر بوو لە بەياننامە، نامەى رىكخستن و ھاووپى كۆمەلە و ھەفالى يەكئىتى. ئەم تىكۆشەرە، گەرچى ھەموو ساتەكانى ژيانى خەرىكى خەباتى نەيئى رىكخستن بوو، كەچى بە روالەتەش كە دەبىنرا، پىدەكەنى و خوئى وادەنواند كە ئەوئى بەلايدا نەروا، سىياسەتە. ئەم پىاو، پىدەكەنى، دەووستا، دەرويشت، دادەنىشت، ئەمسەر و ئەوسەرى شارى دەكرد، بەلام لەناخيا چركەساتىك لە خەبات دانەدەپرا. واى لە خوئىدەكرد كەس گومانى كارى نەيئى لىنەكا. بەلام ھەموو ھۆش و جەستە و ژيانىشى خەباتى نەيئى بوو.

بۆنمەونە: چاگم بىرە رۆژىكيان پىكەو لەمالى ھەفالى (دلىرى ئەحمەد شوكرى) چووین ھەفالىكى پىشمەرگەى ناوشارمان بىنى ھەتا ھەلپسەنگىن، چونكە بۆ بەيانىيەكەى ئىتر بىرارى شوپش بەسەر (صالح العانى) دا كە لىپرسراوى بەعس بوو لە زانكۆى سلىمانىدا، جىبەجى بگەين. ئەوئى شەھىد ھاووپى بوو، بەنامادەبوونى (ف . ر) شەھىد ھاووپى، وەرى بەرز بوو. تەواوى نامادەيى جىبەجىكردنى كارەكەى لەگەل (م . ب) دا ھەبوو، كە بىنىم ھاووپى ئاوا و رەبەرزە، دلم پىي خوئىبوو، پىم گوت:

ورەبەرزى يەكەمىن بىرارى مرۆفە، بۆ راپەراندنى ئەركى شوپشگىرپانە. بەلام گىرنگىر لە و رەبەرزى، لە ساتەكانى جىبەجىكردنى نەخشەى عەسكەرىدا، نەپەشوگانە. دان بەخۇداگرتنە. دىقەتى چەك بەكارھىنانە. چونكە شەرى ناوشار، پىويستە لە يەكەمىن فىشەكەو بىپىكى، كە كەوتە دووم فىشەك، مەترسى زىادئەكا رەنگە تىاشبچىن.

چاگ چاگم لەبىرە، شەھىد جەمال گوتى؛ ھاووپى گيان، كاك مەلا بەختيار راست ئەكا، ئەگەر ئەزانىت لەخۆت دلىنابىت، ئىستا بلئى باشترە. نەك سبەينى پاشگەزىتەو و تووشى كارەسات بىن.

كاك (ف . ر) یش بۆ دلىنابونى من و لە (ھاووپى) گوتى: ھاووپى بەختيار ئەگەر لە (ھاووپى) دلىنا نىت، من خۆم لەباتى ھاووپى دىم.

ھاووپى وەكو شىرىك بنەرىنى، ھاتەوئەلام و گوتى: پىويست ناكە. ئەگەر سەرىشم تىابچى نەخشەكە جىبەجى دەكەم.

كە شەھىد جەمال زانى من دلىنا بووم. دىسان ھەلدايە و گوتى: ھاووپى گيان، كاك مەلا بەختيار بۆ دلىنابون ھاتوو ئەم قسانەت لەگەل بكا. دلىنابون زۆر كارىكى گىرنگە بۆ پىشمەرگەى ناوشار. ئەم شوپشە وەكو شوپشى پىشوو نىيە، بىرارى دەربچى و گوى نەدرىتە چۆنىەتى جىبەجىكردنى لەناوشاردا. كاك بەختيار خوئى لەگەلتە بۆ جىبەجىكردن.

كە ھاتىنەدەرەو، شەھىد جەمال لىي دووپات كىرمەو كە لە (ھاووپى) دلىنابم. دەست بەجى دواى ئەوئى، ھەر لەخۆيەو قسەى دروست ئەكرد ھەتا پىكەنەن و كەس گومانمان لىنەكا. ھەرىپىكەو چووینە لای مالى (صالح

العانى) كه نه و كاته له پشتمى مرگه وتى گه ووه، لای كونه بازاری چناره كه بوو. به ویدا رویشتم و له نه خشه كه و چوئیه تى جبهه جیكردنى دلتیاتر بووین. كه تیپه رین، شهید جهمال گوتی: خه لك نازانى سبهینى له بهردهم ئەم مائه دا، به كيك له به عسییه گه ووه كان (فت!) ده كرى.

ئهو رۆژه ههتا درنگى پیکه ووه بووین. پاشان، بردمییه سهر چنار، سهر و بیره و نه فه ریک گوشتى بانگ کرد، ههر به قسه ی خووش له گه لئا بردمییه سهر. كه خواحافیزی لیكردم، وهكو فیلمى سینه ماى، ده ستى كرده ملم. هیواى سهر كه وتنى بو خواستم.

خوشبه ختانه، به یانى سعات (20 و 8) ده قیقه، له بهردهم مالى (صالح العانى) دا، جوان جوان چاووم لی بوو. تهنه به فیشه كيك، هاوړى نه خشه كه ی سهر خست. به لینی جوامیری برده سهر. حیمایه كانى، هاواریان کرد و چوونه ووه زوره ووه و ده رگیان له سهر جهسته ی خویناوى (صالح العانى) داخست (خووش حیمایه) دواى پیکه ووه هاتینه ناوبازار. گه یشتینه بهردهمكى سهر، تازه تازه نه جده كان لوره لور كه وتنه رى بو شوینی رو داوه كه. چپانم به گوپی (هاوړى) دا، گوتم: هاوړى: ئەم خه لكه نازانى ئەمانه بوگرتنى ئیمه ده چن. توخوا ئەم وه ستانه مان له فیلمى پولىسى ناچن؟ هاوړى پیکه نى.. گوتی: با. دواى تیپه رین و من خووم کرد به جاده ی سابونكه رانا. هاوړیش به ره و جاده ی سجن. لیكدا براین ههتا دواى ماوهیه كى زور له یاخسه مەر به كمان بینیه وه. هاوړى بووو به هاوړی (وحده القاعده) ی قیاده ی مەر كه زى حیزبى شیوعى. ئیتر نه مبینیه وه.

(3)

بینینی رۆژانه

ئهر كه كان وایان لیهات، رۆژانه، یان دوو رۆژ جارئ شهید جهمال بینم. ههر بینینیكى شهید، جگه له هه گبهیه ك دنه گوباسى شاره كى و ههستى خه لكه كه و بارى ریکخستن و ترسى رژییم و خه لكى خانه قین و هه والى جوړاو جوړى هه میشه پى بوو، جگه له م مه سه لانه، شهید چهند نوكته یه كى خووش و ته علیقى سلیمانیه انیه ی بهرده وام باسده كرد. نه و كاته ش نه و قسه خووشانه بو من زور خووش بوون. هه م له به ره نه وه ی خووشم ئاره زووم له قسه ی خووش و نوكته یه، هه م له و ورده قسانه وردتر له سلیمانى و پیکهاته ی شاره كه و هوشیارى خه لكه كى تیده گه یشتم.

شارى زیندوو، له هه موو بار پیکه وه زیندوو، به قسه ی خووش و نوكته شه وه. هه لبه ته هه روه كو سلیمانى پيشه نگی هه لمهت و قوربانى بووه، له بارى قسه ی خووش و نه سته ق و ته شه ر و پیکه نین و شه ونشین و گالته وگه پیشه وه، به راستى شاره كه شاره. به شیوه یه كى گشتى، كولتورى خه لكه كه و نه ریتى رۆژانه یان تیکه لاوه له كارى گرنگ و له پالیشىا، گالته وگه پیش. ئەمه خه سه لته ی سلیمانیه كه جیای ده كاته وه له زور شارى تر. شهید جهمال.. كورپى ئەم شاره بوو. به نازیه تى و خوړاگرى و نه ریت و خووشه ویستى ژبانیه وه. به وریایى و جوامیری و قسه ی خووشیه وه.

ئهم جوامیر.. له ناو ئەم واقیعه وه، بالای خه باتى هه لكشاوه. هه تا گه یشته لوتكه. له لوتكه دا، بوو به لیپرسراوى سهر جهم ریکخستنه نه ییه كانى (ی.ن.ك) له سهرانسه رى كوردستاندا. نه و كاته ی شهید ئەم ئهر كه ی پى سپیدرا، ریکخستنه كانى به كیتى و كۆمه له، زور به ریه ان سهندبوو. جگه له ریکخستنیكى فراوان و كۆمیته و هیلى ریکخستن و شانه و هیشووه ئەندام و لایه نگرىكى زور و زه بند، پيشمه رگایه تى ناوشار و یارمه تى شهیدان و

كۆمەكى زىندانىيەكان و دائىدەدانى ھاورپىيانى لىقەوماو، پەيوەندى پىوەكردنى ھەفتانەى شۆپش، دەنگوباس ھەناردن، چاودپىرى دوژمن، سوپاي دوژمن، دەزگاكانى دوژمن، جاسوسەكانى دوژمن، ناردنى دەرمان بۆ پىشمەرگە، چارەسەرى برىندار، پەيوەندى بە سەرگردايەتى و ھەرىم و لقەكان، تەنانەت كۆمىتە و كەرتەكانىش، بەشىكى دەبوو رىكخستنى سلىمانى رايانپەرىنى. لەناوجەرگەى ئەم ھەموو كارووكۆشش و تىكۆشانەدا، مامۇستا جەمال شۆپسواربوو.

(4)

شەھىد و كارەساتى ھەكارى

كە من چوومە دەرەو، پەيوەندىمان بەردەوام پىكەوۋە بوو. كە بوومە ئامر ھەرىمى ھەورامان مانگى 4، 1978، ھەمىشە تەتەر لەنيوانماندا ھەبوو. لەرپى شارىشەوۋە نامە و راپۆرتەكانمان دەناردە سەرگردايەتى. كاتىك كارەساتى ھەكارى رووىدا، نامەيەكى تايبەتى بۆ نووسىبووم كە بچمەوۋە شار ماوئەيەك خۆم بشارمەوۋە، چونكە رزىم نەخشەى لەناوبردى كىشابووم. ئەمە لە ھەستى پاكىيەوۋە بوو بەرامبەرم. بەلام دۆخەكە ھى خۆشاردەنەوۋە نەبوو، بەلكو ھى ھەئسانەوۋەى بارى گلاوى ھەكارى بوو. ئەوكاتە لەگەل (كاك بەكرى حاجى سەفەر و كاك مستەفا چاوپرەش) دا خەرىكى بووژانەوۋەى ھەرىمى ھەورامان و سلىمانى و شلىر بووزىن. جارىكان بەپەلە شەھىد جەمال نامەى بۆناردبووم كە بگەمەوۋە شار. لەگەل كاك دلپىرى سەھىد مەجىد لەرپى وپلەيەرەوۋە ھاتىنەوۋە شار. لەسەر جادەى دوكانيان كەوتىنە ناو دوو ناقلە.. گەر رايانگرتىنايە، ھەلبەتە راماندەكرد و دەشيان كوشتىن.

كە گەشىتمەوۋە شار، زانىارىەكى تەواوى لاپوو لەسەر دۆلى جافايەتى كە (جەلالى كوئىخا عەبدوللا) و (عەلى گاور) و (گودرون) و خەلكانى تر كە (80) كەس دەبوون پەيوەندىيان بە ئىستخباراتەوۋە كىردوۋە بۆ كوشتنى (من) يان (مستەفا چاوپرەش) ياخود (جەمالى عەلى باپىر)، يان ھەر سەرگردايەتتەيەكى تىرى شۆپش. زانىارىيەكانى بەلگەنەوۋىست بوون. تەنانەت ناوى ئەو (شىخەى!) كە سەرپەرشتى دەكردن (ئىستاش ماوۋە!) دەزانى. دەشيزانى (جەنابى شىخ) پەيوەندى بە (عەبد عەلى) موڧىرى ئىستخباراتى سلىمانىيەوۋە، ھەيە. ژمارەى كۆبوونەوۋەكانىشى دەزانى كە (شىخ) لە دۆلەرۋوت لەگەل خۆفرۆشەكاندا، كىردوونى.

ئەم زانىارىيانە خەتەرناك بوون چونكە كارەساتى ھەكارى تازە روویدا بوو. سەرگردايەتى شۆپش كەوتبووۋە ئاستەنگىكى مەترسىدارەوۋە. دۆلى جافايەتى و دۆلەرۋوت و ئەو ناوچەيەش ناوچەيەكى ستراتىژى بوون بۆ شۆپش و ھاتوچۆ بۆ سلىمانىش. كە گەرامەوۋە، ھىزىكى ھاوبەشى ھەورامان و شارەزور و شارباژىرمان كۆكردەوۋە و ئەو تاقمانەمان تەفروتوناكرد و پىلانەكەمان پەك خست. زياتر لە (30) كەسمان چەك كىردن و باقىەكەيان رايانكرد بۆ جاشايەتى.

سې چوار رۆژ لەمائی خۆياندا شاردميهوه. ئەو چەند رۆژە بەدریخانی خیزانی زۆر ماندوبوو لەگەڵما. (کاروان) و (سۆران) و (تریفه) و (تافگه)ی منالەکانی شەهید، هیشتا منالبوون. ئەو چەند رۆژە هەلیکی باش بوو، شەوانە هەتا درەنگی دادەنیشتین و سەبارەت بەئایندەى شۆرش و کۆمەڵە و یەکیتی قسەوباسمان دەکرد.

شەهید جەمال.. قسەکانی لەئەزموونیکی قۆلەوه دەکرد. هەموو کەسیکی دەناسی، نەفسیەت و ئەقڵیەت و ئاست و تواناکانیی دەزانی. یەکەبەیهکە بۆی باسکردم. جار جار شەهید (شازاد سائیب)یشی دەهینا و ئەویش هەموو گیانی شەهامەت و پاکی و راستگۆیەتی خەبات بوو. قسەکانیان ئیستاش لەبیرم. بەوردیش لەبیرم، بەلام ئیترە شوینی گێرپانەودیان نییە، رۆژگار لەباری، کاتیان دى.

ئەوماوەیە ناوشار، ریکخستەکانی گەرمیان و هەولێر و شار و کۆمیتەکانم بینی. دۆخی ریکخستن زۆر باش بوو، پەیتاپەیتا هاوڕێیان دەناردەدەرەوه، چەندین کادریان گەیانەدبوو سەرکردایەتی. شەهید جەمال، لەوکاتەدا، رۆلیکی زۆر گرنگی هەبوو. دەتوانم بڵێم: شاری خستبوووە خزمەتی شۆرش و شۆرشیش پشتیکی زۆری بەشار دواى کارساتی هەکاری، دەبەست.

شەهید.. دووجار گیرا. هەردوو جارەکه لێپرسراوی یەکەمی ریکخستەکان بوو. بەلام دووژمن تۆزقالتیک سوودی لێوەرنەگرت. جارێکیان بەلێبوردن و جارێکیان بەخۆراگری خۆی، ئازادبوو.

لەدوو دەمین کۆنفرانسی کۆمەڵەشەوه، سەرەنجامی خەباتی جوامێرانە و ژیرانەى، متمانەى ئەندامانی کۆنفرانسی وەرگرت و بۆ سەرکردایەتی هەلبژێردا کرایە ئەندامی ناوەندی. لەم ئەرکەشدا وەکو سەرکردەیهکی کارامە، سەرکەوت. لەم بارەوه نامەوی زۆر قسە بکەم، چونکە دلتیام هەفالانی تر لەسەرى دەدوین.

مەخابن.. مامۆستا جەمال، بەریکەوتیکی دلتەزین، گیانی گەورەى لەدەستدا و گەیشتە کاروانی نەمران. نەمریک.. هەمیشە لەدل و دەرونی هەمواندا، دلتیام دەمینیتهوه و یادی سەربەرزیهکانی، هەردەکریتەوه. هەزار سلاو.. سلاوی خەبات و دیموکراتی لەمیژووی خۆراگریی خەبات.. مامۆستا جەمال تاهیر.

مەلا بەختیار

سلیمانی